

OSNOVI EKONOMIJE – Kvalifikaciona pitanja

1. Ekonomski zakoni su:
  - a) poslovne norme,
  - b) pravilnosti koje se ispoljavaju u ekonomskoj oblasti društvenog života,
  - c) zakoni o ra unovodstvu preduze a.
2. Ekonomski zakoni su:
  - a) zavisni od volje ljudi,
  - b) nezavisni od volje ljudi,
  - c) u skladu sa ljudskim željama.
3. Ekonomija kao nauka istražuje:
  - a) zakonitosti u ekonomskoj oblasti društvenog života,
  - b) zakonitosti opšte potrošnje,
  - c) organizaciju društvenog života.
4. Mikroekonomija prou ava:
  - a) ponašanje pojedina nih privrednih subjekata (preduze a, doma instava),
  - b) ponašanje neprivrednih subjekata,
  - c) javnu potrošnju.
5. Makroekonomija prou ava:
  - a) ekonomske zakonitosti na nivou ukupne privrede,
  - b) pravila upravljanja velikim preduze ima,
  - c) najve a robna tržišta (nafte, automobila, lekova).
6. Potrošnja je:
  - a) promet u maloprodaji,
  - b) proces zadovoljavanja ljudskih potreba,
  - c) konzumiranje berzanskih proizvoda.
7. Podela rada može biti:
  - a) opšta, granska i specijalna,
  - b) ekonomska, socijalna i tehnološka,
  - c) opšta, posebna i pojedina na.
8. Opšta podela rada je podela na:
  - a) umni i fizi ki rad,
  - b) privredne delatnosti (poljoprivreda, industrija, saobra aj, trgovina i t.d.),
  - c) pojedina ne privredne grane (npr., ratarstvo i sto arstvo u poljoprivredi).
9. Posebna podela rada je podela na:
  - a) umni i fizi ki rad,
  - b) privredne delatnosti (poljoprivreda, industrija, saobra aj, trgovina i t.d.),
  - c) pojedina ne privredne grane (npr., ratarstvo i sto arstvo u poljoprivredi).

10. Pojedina na podela rada odnosi se na:
  - a) podelu poslova unutar preduze a,
  - b) podelu privrednih grana na privredne jedinice,
  - c) podelu poslova u jednom pogonu.

11. Tehni ka podela rada je podela:
  - a) preduze a prema tehni koj opremljenosti,
  - b) procesa proizvodnje na pojedine faze ili operacije,
  - c) tehni ke službe po vrstama poslova.

12. Proces proizvodnje je:
  - a) proces transformacije oru a za rad,
  - b) proces razmene materije izme u oveka i prirode,
  - c) proces pružanja usluga.

13. Predmeti rada su:
  - a) repromaterijal i alati,
  - b) polufabrikati i komponente za ugradnju,
  - c) materije na koje ljudi deluju sredstvima za rad u cilju prilagodjavanja svojim potrebama,

14. Proces razmene odvija se:
  - a) u transportu,
  - b) na tržištu,
  - c) u fabrici.

15. Potrebe mogu biti:
  - a) li ne i grupne,
  - b) li ne i zajedni ke,
  - c) jedini ne i zbirne.

16. Robni promet obuhvata:
  - a) fazu nabavke (N-P) i fazu prodaje (P-N),
  - b) fazu prodaje (R-N) i fazu kupovine (N-R),
  - c) fazu prodaje (P-N) i fazu naplate (N-P).

17. Tržište je:
  - a) celokupnost medjusobnih odnosa ponude i tražnje robe i faktora proizvodnje,
  - b) celokupnost prodaje i naplate proizvoda,
  - c) celokupnost nabavki preduze a i doma instava.

18. Tržišna cena je:
  - a) prose na cena proizvodnje,
  - b) cena koštanja,
  - c) nov ani izraz tržišne vrednosti robe.

19. Osnovni faktori proizvodnje su:
- radna snaga, sredstva za rad i predmeti rada,
  - mašine, oprema i zgrade,
  - materijali i oruđa za rad.
20. Faktore proizvodnje u proizvodnom procesu spaja:
- tehnologija,
  - normativi utroška materijala,
  - pravilnici o radu.
21. Ključni ekonomski principi su:
- informisanost i pravednost,
  - organizovanost, uravnoteženost i obuhvatnost,
  - produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost.
22. Princip produktivnosti zahteva da se:
- proizvede određeni obim proizvodnje uz što manje ulaganje ljudskog rada,
  - proizvede određena vrednost uz što niže troškove faktora proizvodnje.
  - ostvari određeni dohodak za što kraće vreme.
23. Princip ekonomičnosti predstavlja zahtev da se:
- proizvede određeni obim proizvodnje uz što manje ulaganje ljudskog rada,
  - proizvede određena vrednost uz što niže troškove faktora proizvodnje.
  - ostvari određeni dohodak za što kraće vreme.
24. Princip rentabilnost iziskuje da se:
- proizvede određen obim proizvodnje za što kraće vreme,
  - ostvari određeni dohodak uz što manje ulaganje faktora proizvodnje,
  - proizvede određen obim proizvodnje uz što manji utrošak materijala.
25. Intenzivnost rada je:
- stepen trošenja predmeta rada,
  - stepen trošenja rada,
  - stepen trošenja sredstava za rad.
26. Amortizacija je proces rabačenja (trošenja):
- sredstava za rad,
  - materijala,
  - zemljišta.
27. Stopa amortizacije je odnos između:
- amortizacije i utrošenih predmeta rada,
  - amortizacije i vrednosti angažovanih sredstava rada u proizvodnji,
  - amortizacije i zaliha materijala.

28. Fiksni troškovi su:
- troškovi sredstava za rad,
  - troškovi prometa,
  - transportni troškovi.
29. Fiksni troškovi u odnosu na obim proizvodnje su:
- zavisni,
  - delimično zavisni,
  - nezavisni.
30. Varijabilni (proporcionalni) troškovi su:
- troškovi predmeta rada i angažovane radne snage,
  - troškovi sredstava za rad,
  - troškovi alata i rezervnih delova.
31. Varijabilni (proporcionalni) troškovi zavise od:
- obima nabavki,
  - obima zaliha,
  - obima proizvodnje.
32. Dohodak zajmovnog kapitala je:
- renta,
  - kamata,
  - nadnica.
33. Moneta je:
- papirni novac,
  - kovani novac,
  - kreditni novac.
34. Banknota je:
- papirni novac,
  - kovani novac,
  - žiralni novac.
35. Osnovne funkcije novca su:
- ravnomerna raspodela društvenog proizvoda.
  - uravnoteženje odnosa potrošnje i štednje,
  - mera vrednosti, sredstvo prometa, sredstvo plaćanja, tezaurisanje i svetski novac
36. Novac ima funkciju blaga ako je:
- oročeno,
  - tezaurisan,
  - konvertovan.

37. Menica je pismena obaveza:
- a) poverioca,
  - b) komisionara,
  - c) dužnika.
38. Dividenda je dohodak od:
- a) akcija,
  - b) štednih uloga,
  - c) obveznica.
39. Dividendna stopa je odnos između:
- a) dividende i zajmovnog kapitala,
  - b) dividende i trgovačkog kapitala,
  - c) dividende i akcijskog kapitala.
40. Slobodna konkurencija je tržišno stanje sa:
- a) dva prodavca i dva kupca,
  - b) malim brojem prodavaca i kupaca,
  - c) velikim brojem prodavaca i kupaca.
41. Monopol je stanje tržišta sa:
- a) jednim prodavcem,
  - b) dva kupca,
  - c) više prodavaca.
42. Duopol je stanje tržišta sa:
- a) dva prodavca,
  - b) nekoliko prodavaca,
  - c) više prodavaca.
43. Oligopol je stanje tržišta sa:
- a) jednim prodavcem,
  - b) nekoliko prodavaca,
  - c) više prodavaca.
44. Tržište sa jednim prodavcem je:
- a) duopol,
  - b) oligopol,
  - c) monopol.
45. Tržište sa dva prodavca je:
- a) oligopol,
  - b) monopol,
  - c) duopol.

46. Tržište sa više prodavaca je:
- duopol,
  - monopol,
  - oligopol.
47. Kartel je:
- dogovaranje mnogobrojnih preduzeća o cenama, podeli tržišta i t.sl.
  - oligopolno dogovaranje o cenama, podeli tržišta i t.sl.,
  - sindikavno dogovaranje o nadnicama.
48. Trgovni rabat je razlika između:
- prodajne i prosečne nabavne cene trgovca,
  - nivelisane prodajne i nabavne cene trgovca,
  - prodajne i nabavne cene trgovca.
49. Tražnja određene vrste robe zavisi od:
- kvaliteta, cena robe i troškova amortizacije,
  - raznovrsnosti ponude i cene koštanja,
  - prihoda stanovništva, cena robe i potreba (ukusa, želja, navika) potrošača.
50. Elastičnost tražnje je:
- prilagodavanje proizvodnje promenama cena,
  - prilagodavanje ponude promenama cena.
  - prilagodavanje tražnje promenama cena.
51. Elastična tražnja znači da promene cene izazivaju:
- veće promene tražnje,
  - manje promene tražnje,
  - proporcionalne promene tražnje.
52. Neelastična tražnja znači da promene cene izazivaju:
- veće promene tražnje,
  - manje promene tražnje,
  - proporcionalne promene tražnje.
53. Pad tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje tražnje,
  - povećanje tražnje,
  - stagnaciju tražnje.
54. Kriva tražnje je:
- opadajuća,
  - rastuća,
  - vertikalna.

55. Porast tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje tražnje,
  - povećanje tražnje,
  - stagnaciju tražnje.
56. Elastičnost ponude je:
- prilagođavanje tražnje promenama cena,
  - prilagođavanje ponude promenama cena.
  - prilagođavanje proizvodnje promenama cena.
57. Pad tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje ponude,
  - povećanje ponude,
  - stagnaciju ponude.
58. Kriva ponude je:
- opadajuća,
  - rastuća,
  - horizontalna.
59. Porast tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje ponude,
  - povećanje ponude,
  - stagnaciju ponude.
60. Društvena reprodukcija prema razmerama (obimu) može biti:
- jednostavna i složena,
  - prosta, proširena i umanjena,
  - opšta i posebna.
61. Društveni proizvodine:
- amortizacija i novostvorena vrednost (nacionalni dohodak),
  - amortizacija i preneti vrednost (materijalni troškovi),
  - amortizacija i akumulacija.
62. Nacionalni dohodak u odnosu na društveni proizvod je:
- manji,
  - veći,
  - isti.
63. Nacionalni dohodak se raspoređuje na:
- ličnu potrošnju i akumulaciju,
  - ličnu potrošnju i zalihe,
  - amortizaciju i akumulaciju.

64. Društveni proizvod je umnožak:
- zaposlenosti i amortizacije,
  - zaposlenosti i produktivnosti rada,
  - amortizacije i akumulacije.
65. Bruto doma i proizvod je:
- vrednost **finalnih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji,
  - vrednost **faznih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji,
  - vrednost **raznih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji.
66. Realna vrednost makroekonomskih agregata izražava se po:
- tržišnim cenama,
  - planskim cenama,
  - stalnim cenama.
67. Nominalna vrednost makroekonomskih agregata izražava se po:
- planskim cenama,
  - tržišnim cenama,
  - stalnim cenama.
68. Realne investicije su ulaganja u:
- finansijski kapital,
  - fizički kapital,
  - intelektualni kapital.
69. Finansijske investicije su ulaganja u:
- hartije od vrednosti i slične instrumente,
  - gotovinu u blagajni,
  - tekućira.
70. Bruto investicije čine:
- neto investicije i akumulacija,
  - neto investicije i amortizacija,
  - amortizacija i akumulacija.
71. Stopa bruto investicija pokazuje njihovo relativno (procentualno) učešće u:
- bruto domaćem proizvodu,
  - nacionalnom dohotku,
  - amortizaciji.
72. Bruto domaće investicije finansiraju se iz:
- potrošačkih kredita,
  - trgovinske marže,
  - domaće akumulacije i amortizacije.

73. Neto investicije predstavljaju razliku između:
- bruto investicija i amortizacije,
  - bruto prihoda i troškova,
  - bruto profita i poreza.
74. Stopa neto investicija pokazuje njihovo relativno (procentualno) učelo:
- nacionalnom dohotku,
  - amortizaciji,
  - bruto domaćem proizvodu.
75. Tehnička struktura investicija pokazuje odnos:
- opreme prema gradjevinskim objektima,
  - alata prema rezervnim delovima,
  - materijala prema energentima.
76. Efikasnost investicija zavisi prevažno od njihove:
- ekonomske strukture,
  - finansijske strukture,
  - proizvodne strukture.
77. Dezinvestiranje postoji kada su:
- investicije veće od amortizacije,
  - investicije manje od amortizacije,
  - investicije jednake amortizaciji.
78. Tehnološki progres je:
- tehnološko trošenje sirovina,
  - usavršavanje inilaca, metoda, organizacija i upravljanja proizvodnjom, kao i usavršavanje postojećih i uvođenje novih proizvoda,
  - tehnološke procedure proizvodnje.
79. Profit predstavlja razliku između:
- vrednosti sredstava za rad i fiksnih troškova,
  - ukupnog prihoda i varijabilnih troškova,
  - ukupnih prihoda i ukupnih troškova poslovanja.
80. Profitna stopa je pokazatelj:
- produktivnosti,
  - rentabilnosti,
  - ekonomičnosti.
81. Direktna strana ulaganja mogu biti:
- samo u obliku akcija,
  - samo u obliku udela,
  - u obliku akcija i udela.

82. Akcije su:

- a) dužni ke hartije od vrednosti,
- b) vlasni ke hartije od vrednosti,
- c) derivatne hartije od vrednosti.

83. Obveznice su:

- a) dužni ke hartije od vrednosti,
- b) vlasni ke hartije od vrednosti,
- c) derivatne hartije od vrednosti.

84. Obveznice i akcije su najznaniji oblici:

- a) ulaganja u zalihe materijala,
- b) neprivrednih investicija,
- c) portfolio investicija (plasmana).

85. Obveznice mogu emitovati (izdavati):

- a) javni i privatni sektor,
- b) doma instva,
- c) neprivredni subjekti.

86. Prihod od obveznica je:

- a) kamata,
- b) dividenda,
- c) renta.

87. Kamata je:

- a) finansijski prinos od akcija,
- b) finansijski prinos od novanih fondova i pozajmljenih novanih sredstava,
- c) finansijski prinos od gotovog novca u blagajni.

88. Kamatna stopa je odnos između:

- a) kamate i akcijskog kapitala,
- b) kamate i trgovačkog kapitala,
- c) kamate i zajmovnog kapitala.

89. Kamatna stopa (k') se izražava korišćenjem formule:

$$a) k' = \frac{\text{Zajmovni fondovi}}{\text{Kamata}} \times 100,$$

$$b) k' = \frac{\text{Kamata}}{\text{Akcijski kapital}} \times 100,$$

Kamata

$$c) k' = \frac{\text{-----}}{\text{Zajmovni fondovi}} \times 100.$$

90. Kamata se obračunava prema obrascu:

$$a) \text{ kamata} = \frac{100}{\text{Kamatna stopa}} \times \text{Zajmovni fondovi},$$

$$b) \text{ kamata} = \frac{\text{Kamatna stopa}}{100} \times \text{Zajmovni fondovi},$$

$$c) \text{ kamata} = \frac{\text{Kamatna stopa}}{100} \times \text{Akcijski kapital}.$$

91. Štednja stanovništva spada u:

- a) finansijske investicije,
- b) realne investicije,
- c) proizvodne investicije.

92. Bankarski poslovi su:

- a) poslovi upravljanja zalihama,
- b) depozitni, kreditni i poslovi platnog prometa,
- c) poslovi turističkog posredovanja.

93. Poslovi platnog prometa su:

- a) trgovački,
- b) berzanski,
- c) bankarski

94. Prema redosledu emitovanja (izdavanja) akcije mogu biti:

- a) osnovne i akcije narednih emisija,
- b) primarne i sekundarne,
- c) prvobitne i ostale.

95. Prema pravima vlasnika akcije mogu biti:

- a) obične i prioritetne,
- b) redovne i vanredne,
- c) manjinske i većinske.

96. Vlasnik akcija ima pravo na:

- a) kamatu,
- b) dividendu,
- c) rentu.

97. Devize su:

- a) efektivni strani novac, zlatnici i srebrnjaci.
- b) sva potraživanja izražena u stranoj valuti (depoziti, menice, čekovi i sl.), kao i efektivni strani novac (novčanice i kovani novac), osim zlatnika i srebrnjaka.
- c) sve obaveze izražene u stranoj valuti, kao i efektivni strani novac, uključujući i zlatnike i srebrnjake.

98. Devizni kurs je:

- a) berzanska cena zlata,
- b) cena strane valute na domaćem tržištu.
- c) projekcija deviznog bilansa,

99. Devizno tržište je:

- a) mesto na kome se vrši prodaja deviznih obveznica i akcija,
- b) mesto na kome se vrši kupovina deviznih hartija od vrednosti,
- c) mesto na kome se vrši kupoprodaja deviza i formira devizni kurs.

100. Dve osnovne vrste deviznih kurseva su:

- a) opšti i posebni devizni kurs,
- b) kratkoročni i dugoročni devizni kurs,
- c) fiksni i fleksibilni (fluktuirajući) devizni kurs.

101. Fleksibilni devizni kurs je:

- a) kurs koji formiraju menjanice u međusobnim transakcijama,
- b) kurs koji formiraju brokeri i dileri na robnim berzama.
- c) kurs slobodno formiran delovanjem ponude i tražnje deviza na deviznom tržištu.

102. Devalvacija je:

- a) smanjenje tržišne cene zlata,
- b) nivelacija maloprodajnih cena,
- c) zakonsko smanjenje vrednosti nacionalne valute u odnosu na druge valute.

103. Revalvacija je:

- a) povećanje tržišne cene zlata,
- b) nivelacija veleprodajnih cena,
- c) zakonsko povećanje vrednosti nacionalne valute u odnosu na druge valute.

104. Višestruki, odnosno diferencirani devizni kursevi mogu se primenjivati u:

- a) zemljama potpune devizne kontrole,
- b) zemljama delimične devizne kontrole,
- c) zemljama minimalne devizne kontrole.

105. Platni bilans je:

- a) sistematski pregled priliva i odliva deviza rezidenata i nerezidenata, izražen u raznim originalnim valutama,
- b) sistematski pregled svih ekonomskih transakcija između rezidenata jedne zemlje i rezidenata drugih zemalja, za određeni vremenski period, izražen u jedinstvenoj valuti.
- c) sistematski pregled robnog izvoza i uvoza, iskazan u obračunskim novčanim jedinicama.

106. Platni bilans se izražava u:

- a) jednoj valuti,
- b) više valuta,
- c) domicilnim valutama.

107. Platni bilans ima:

- a) finansijski i valutni bilans,
- b) bilans tekućih transakcija i bilans kapitalnih transakcija
- c) bilans usluga i devizni bilans.

108. Bilans tekućih transakcija ima:

- a) bilans kredita i investicija,
- b) bilans robe i usluga i transferi,
- c) bilans direktnih investicija i promene deviznih rezervi.

109. Deficit platnog bilansa mora biti:

- a) uredno finansiran,
- b) delimično finansiran,
- c) povremeno finansiran.

110. Inflacija je:

- a) neprekidan rast opšteg nivoa cena,
- b) neprekidan pad opšteg nivoa cena,
- c) povremen rast opšteg nivoa cena.

111. Inflacija je posledica:

- a) veće količine novca u optičaju od potrebne količine,
- b) manje količine novca u optičaju od potrebne količine,
- c) jednakosti količine novca u optičaju i potrebne količine.

112. Deflacija je:
- neprekidan rast opšteg nivoa cena,
  - neprekidan pad opšteg nivoa cena,
  - povremen rast opšteg nivoa cena.
113. Opadanje realne vrednosti novca posledica je:
- deflacije,
  - inflacije,
  - dezinflacije.
114. Monetarna ravnoteža je usaglašenost između:
- akumulacije i investicija,
  - deviznih priliva i odliva,
  - raspoložive i potrebne količine novca u jednoj zemlji.
115. Recesija je:
- rast proizvodnje i zaposlenosti,
  - stagnacija proizvodnje i zaposlenosti,
  - opadanje proizvodnje i zaposlenosti.
116. Rast realne vrednosti novca posledica je:
- inflacije,
  - deflacije,
  - stabilnosti cena..
117. Realna vrednost novca u inflaciji:
- raste,
  - stagnira,
  - opada.
118. Realna vrednost novca u deflaciji:
- raste,
  - stagnira,
  - opada.
119. Portfolio investicije su ulaganja u:
- zgrade i opremu,
  - akcije,
  - zalihe.
120. Najpoželjniji oblik priliva stranog kapitala za ekonomski razvoj zemlje su:
- direktne strane investicije,
  - portfolio investicije,
  - strani krediti.